

specialiști: profesori, studenți, într-o vreme în care se impune din ce în ce mai clar necesitatea unei regândiri a scrisului istoric care trebuie să pornească și de la aceștia din urmă.

În concordanță cu această problemă a rescrierii istoriei, profesorul P. Teodor se oprește la cei doi mari istorici pentru început căci scrisul lor, istoricește de o remarcabilă actualitate este orientat într-o direcție pe care istoriografia actuală ar trebui să o urmeze. De la N. Iorga, autorul evidențiază în studiul inedit mai ales necesitatea recurgerii la noi căi în scrisul istoric actual, iar de la Gh. I. Brătianu, într-un spațiu mult mai amplu ca întindere, sunt evidențiate elementele de remarcabilă modernitate și mai ales actualitate ale scrisului său, scris care de mai bine de o jumătate de veac își păstrează prospețimea ideatică.

Ultimele studii prezente în acest volum sunt o remarcabilă prezență istoriografică menită să îndrepte la aceeași finalitate ca și în cazul celorlalte contribuții ale volumului, și anume aceea de a se produce o „regândire a istoriei naționale potrivit unui necesar spirit critic”; acesta este de fapt firul roșu care unește toate studiile volumului.

În ultimă instanță cred că prezentul volum își va atinge scopul propus de autor, acela de a îmbia la o regândire a scrisului istoric, iar modul în care profesorul P. Teodor trimite la aceasta este demn de luat în seamă și de continuat.

Gabriel Moisa

**MAREȘAL ION ANTONESCU,
AM FĂCUT RĂZBOIUL SFÂNT ÎMPOTRIVA BOLȘEVISMULUI,
Editura Cogito, Oradea, 1994, 208 p.**

Volumul apărut la Oradea, în îngrijirea directorului Editurii Cogito, col. Ioan Tepelea, îi are drept autori pe comandor dr. Jipa Rotaru, lt. col. dr. Octavian Burcin și mr. Vladimir Zodian. Abundența informațiilor de ordin militar, cât și punctele de vedere prin excelență militare profesate se explică, deci, prin condiția militară a celor trei autori.

Lucrarea este împărțită în șase capitole în care se încearcă prezentarea, în mod cronologic, evoluția României în vâltoarea celui de-al doilea război mondial, cu deosebire pe perioada 1940—1941, fără a ocoli faimosul moment al trecerii Prutului, precum și momentul fortării Nistrului, evenimente care au stârnit atâtea controverse. Aceste momente sunt prezentate însă exclusiv din punct de vedere strict militar, autorii oferind o explicație — iarăși — militară a motivelor pentru care România nu se putea opri pe Nistru. Dar când medităm pe marginea acestei opinii nu ar trebui să facem abstracție de celelalte opinii contrare care consideră trecerea Nistrului drept o greșeală. Nu putem să trecem cu vederea faptul că cei trei autori minimalizează orice părere contrară punctului de vedere propriu. Ne punem atunci întrebarea: a fost posibil ca oameni politici ca Maniu și Brătianu să fi susținut o idee nerealistă?

Fiindcă din logica profesată de cei trei autori această întrebare ni se pare perfect justificată.

În lucrare apar afirmații de genul „Arhivele cercetate după decembrie 1989 au permis constatarea că sunt destule dovezi ale amestecului rusesc în desfășurarea revoluției legionare“, care contravin intenției autorilor de a prezenta date concrete despre perioada 1940—1941. Căci arhive existau și înainte de decembrie 1989, iar cei care le amintesc nu prezintă informații concrete despre ele, limitându-se la insinuări care contravin spiritului științific al disciplinei istoriei. Astfel că apelarea la unele așa-zise „surse cunoscute de demult“ ni se par gratuite.

Lucrarea în discuție încearcă să acrediteze ideea că tot ce s-a scris înainte de decembrie 1989 despre Ion Antonescu este fals. Evident, este o exagerare. În locul imaginilor infirmate cu acest prilej, autorii nu pot impune altele, mai convingătoare. În general, deși se vrea o lucrare obiectivă, autorii nu reușesc mare lucru, cartea fiind mai degrabă o laudă exagerată a meritelor marelui.

Marius Orbai

DIN ISTORIA METALURGIEI HUNEDORENE.

110 ani de la punerea în funcțiune a primului furnal de la Hunedoara
1884—1994,

Hunedoara, 1994, 358 p.

Volumul pe care-l supunem atenției publicului cititor este o culegere de studii ocazionate de momentul aniversar amintit. Din inițiativa acestui neobosit istoric al spațiului hunedorean — care este domnul Ioachim LAZĂR, șeful secției istorie a Muzeului județean Hunedoara—Deva — ne aflăm în prezența unui veritabil eveniment editorial. Când facem această afirmație, ne gândim — în primul rând — la calitatea în sine a textelor cuprinse între copertile acestui elegant volum, iar în al doilea rând la rezonanța istorică a *numelor* ce semnează studiile respective. Ioachim LAZĂR și Mircea Dan LAZĂR, adică cei doi îngrijitori ai lucrării, au avut în vedere realizarea unui montaj circumscris tematicii referitoare la metalurgia hunedoreană care își are punctul de plecare în antichitatea dacică și se oprește la începutul celui de-al doilea război mondial. Travaaliul interpretativ este susținut de arhiviști, cercetători, cadre universitare, pensionari și — ca un modest și pios omagiu — de trei istorici care nu mai sunt printre noi. Ei provin din centre culturale transilvănene de veche tradiție — Cluj-Napoca, Deva, Hunedoara și Sibiu —, dovedind, prin „apropierea“ geografică și de interes istoriografic, perenitatea actului creator susținut de inteligență și abnegație.

Deși nu reiese dintr-o subdivizare de conținut a volumului, centrul de greutate este deținut de cercetătorii evului mediu românesc.